

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1994-1995

8 NOVEMBER 1994

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**dat ertoe strekt het tarief van de rechten
van successie en van overgang bij overlijden
in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
aan te passen**

(ingediend door de heren Jean-Pierre de CLIPPELE (F)
en Stéphane de LOBKOWICZ (F))

Toelichting

Een van de kenmerken van het menselijk wezen is zijn vermogen om plannen te maken voor de toekomst, zelfs na de dood.

De overdracht van een goed, zowel een huis als een gezinsbedrijf, is een van de middelen daartoe. De Staat, die een groot gedeelte van dit goed in beslag neemt, vermindert niet alleen een vermogen maar doet ook afbreuk aan de persoonlijkheid van degene die het heeft samengesteld.

Niemand ontket dat de huidige tarieven van de successierechten thans achterhaald zijn.

Sedert de laatste oorlog zijn deze viermaal opgetrokken. Bovendien zijn de gedeelten van erfenissen nooit tenvolle geïndexeerd.

Hieruit volgt dat de opbrengst van de successierechten verachtvoudigd is.

Deze belasting op sterfgevallen is gezinsonvriendelijk. Zij haalt voordeel uit de dood van de echtgenoot of van een ouder. Luidens artikel 16 van het Verdrag van de Rechten van de Mens is "het gezin het natuurlijk en fundamenteel bestanddeel van de maatschappij en van de Staat".

De belasting discrimineert want zij treft de zichtbare goederen en met name de onroerende goederen en de onder-

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1994-1995

8 NOVEMBRE 1994

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**visant à actualiser le taux des
droits de succession et
de mutation par décès
en Région de Bruxelles-Capitale**

(déposée par MM. Jean-Pierre de CLIPPELE (F)
et Stéphane de LOBKOWICZ (F))

Développements

Une des caractéristiques de l'être humain est sa capacité à se projeter dans le futur, au-delà même de la mort.

La transmission d'un bien – une maison comme une entreprise familiale – en constitue l'un des moyens. En confisquant une partie importante de ce bien, l'Etat ampute non seulement un patrimoine mais la personnalité de celui qui l'a constitué.

Personne ne conteste que les taux actuels des droits de succession sont aujourd'hui dépassés.

Depuis la dernière guerre, ceux-ci ont été augmentés quatre fois. De plus les tranches successorales n'ont jamais été pleinement indexées.

Il s'ensuit que l'impact des droits de succession a été multiplié par le coefficient de huit.

Cet impôt sur le deuil est antifamilial. Il profite de la mort du conjoint ou d'un père de famille. La convention des Droits de l'Homme dispose en son article 16 que "la famille est l'élément naturel et fondamental de la société et de l'Etat".

Il est discriminatoire, car il frappe les biens visibles et spécialement les immeubles et les entreprises. Beaucoup de

nemingen. Heel wat problemen in kleine en middelgrote ondernemingen zijn het gevolg van moeilijkheden bij de overdracht wegens het gewicht van de successierechten.

Zij is nadelig voor de economie daar zij de investeringen bestraft. Wie geen nakomelingen heeft, heeft er geen belang bij op een zichtbare wijze te sparen daar de Staat zijn spaargeld bij zijn overlijden vrijwel volledig onteigent.

Dit is onrechtvaardig daar het spaargeld in de meeste gevallen is opgebouwd uit inkomsten die worden afgeroomd door diverse belastingen zoals de personenbelasting, het recht geheven bij overdracht, de BTW, enz. Het vermogen wordt bijgevolg tweemaal belast, een eerste maal tijdens het leven van de belastingplichtige, een tweede maal bij zijn overlijden.

De geldontwaarding en de absolute waardevermeerdering van de goederen, vooral de onroerende goederen, die deel uitmaken van de nalatenschap, hebben de economische en sociale context volkomen gewijzigd. De veranderingen hebben vooral Brussel getroffen, waar de waarde van het vastgoed opmerkelijk is gestegen. De tarieven louter indexeren is zelfs onvoldoende om de achterstand in te halen.

Dit voorstel van ordonnantie heeft tot doel een aantal hervormingen in te voeren in een oude regeling die oudbollig en niet meer aangepast is en hierdoor veel minder ontvangsten oplevert dan men zou mogen verwachten.

De voorgestelde hervormingen zijn:

- 1) de algemene verlaging van de tarieven van de successierechten;
- 2) de opheffing van de rechten op de kleine erfenissen;
- 3) de indexering van de gedeelten;
- 4) vaststelling van het maximumtarief van de rechten op 50 %.

De ontvangsten uit successierechten evolueren in ongunstige zin.

In die omstandigheden moet de huidige belastingregeling voor de successierechten dringend worden herzien want teveel belastingen brengen de belasting ten gronde. Dit is beslist een van de voornaamste oorzaken van de verminderde opbrengst van de successierechten.

Voorts zijn de huidige bepalingen bijzonder nadelig voor de Brusselaars die het reeds moeilijk hebben om op de vastgoedmarkt te kopen en met moeite de rechten kunnen betalen op de goederen die zij hebben geërfd en waarvan de waarde in sommige gevallen verscheidene malen verveerd is. De verleiding is dan ook groot om tegen een hoge prijs te verkopen aan de ene of de andere maatschappij en naar Wallonië of Vlaanderen te verhuizen. Het Gewest is op alle vlakken op korte en lange termijn verliezende partij. Op politiek vlak moet als prioriteit worden gesteld dat deze uittocht moet worden tegengegaan.

défaillances d'entreprises PME sont dues à des difficultés de transmission à cause du poids des droits de succession.

Il est anti-économique, car il pénalise l'investissement. Celui qui n'a pas de descendants n'a plus aucun intérêt à épargner d'une façon visible puisqu'à son décès, l'Etat expropriera son épargne pour la quasi-totalité.

Il est injuste, car dans la plupart des cas l'épargne a été constituée de revenus amputés par divers impôts tels l'impôt des personnes physiques, le droit de mutation, la TVA, etc. Le patrimoine est dès lors taxé deux fois, une première fois du vivant du contribuable, et une seconde fois à son décès.

La dépréciation monétaire et l'accroissement en valeur absolue des biens, surtout immobiliers, qui compose l'héritage, ont complètement modifié le cadre économique et social. Les transformations ont surtout touché Bruxelles, où la valeur des immeubles a connu une hausse remarquable. Une simple indexation est même insuffisante pour rattraper le retard pris.

La présente proposition d'ordonnance a pour but d'apporter un certain nombre de réformes à un système ancien, qui par son passésisme et son inadaptation, génère des recettes beaucoup trop faibles par rapport à ce que l'on pourrait attendre.

Les réformes proposées sont:

- 1) diminution généralisée du taux des droits de succession;
- 2) suppression des droits sur les petites successions;
- 3) indexation des tranches;
- 4) fixation d'un maximum absolu à 50% de droits.

L'évolution des recettes en provenance des droits de succession laisse à désirer.

Dans ces conditions, il est urgent de remettre en question le mécanisme actuel d'imposition des droits de succession car l'adage "trop d'impôts tue l'impôt" est assurément une des causes essentielles de la chute du rendement des impôts successoraux.

Par ailleurs, l'impact des dispositions actuelles est particulièrement défavorable aux bruxellois qui déjà confrontés à un secteur immobilier de plus en plus inaccessible sur le plan de l'acquisition, peuvent difficilement assumer les droits de biens hérités dont la valeur s'est multipliée plusieurs fois dans certains cas. La tentation est grande alors de vendre pour un prix élevé à l'une ou l'autre société et de s'installer en Wallonie ou en Flandre. La Région est perdante sur tous les plans à court et à long terme. Enrayer cet exode doit être une priorité politique.

De gewestelijke minister voor de begroting heeft zelf toegegeven dat het verlies aan personenbelasting, alleen al voor 1992, 291 miljoen bedroeg. Wij behoren de nodige maatregelen te nemen alvorens andere gewesten meer concurrerende tarieven invoeren.

Wanneer sommige gedeelten van sommige erfenissen worden getroffen door een belasting gaande tot 80 %, hoeft het niet te verbazen dat de belastingplichtigen daarop met wettelijke of ongeoorloofde middelen reageren. Thans nemen de schenkingen of giften van hand tot hand gedaan tijdens het leven van de erfslater, de inbreng in vennootschappen, de beleggingen in het buitenland, het bedrog bij de aangifte van nalatenschappen,... zozeer toe dat de fiscale ontvangsten veel te gering zijn vergeleken met het echte vermogen van de Brusselaars.

Daarbij komt dan nog het dure administratieve werk dat de behandeling van kleine erfenissen vergt en dat de opbrengst ervan geheel of ten dele teniet doet.

De voorgestelde hervormingen, met inbegrip van de vaststelling van een absoluut maximumtarief van 50 %, zullen er zeker toe bijdragen om de gewestelijke ontvangsten te doen toenemen en tevens de belastingdruk op het geld dat een leven lang is gespaard, bij de overgang naar de volgende generatie menselijker te maken en er de burgers tevens toe aan te zetten zich vrijwillig op de paden van de fiscale burgerzin te begeven met het gevoel een daad van solidariteit te stellen ten opzichte van de maatschappij waarin hij leeft en niet zoals nu het geval is onrechtvaardig te worden beroofd door die maatschappij.

Het wetboek van de Successierechten is vervat in het koninklijk besluit nr 308 van 31 maart 1936 (*Belgisch Staatsblad* van 7 april 1936) bekraftigd bij de wet van 4 mei 1936 (*Belgisch Staatsblad* van 7 mei 1936).

Sedertdien zijn de oorspronkelijke teksten door verscheidene verordenings- en wetsbepalingen gewijzigd.

De tarieven van de rechten van successie en van overgang bij overlijden worden vastgesteld bij artikel 29 van de wet van 22 december 1977 (*Belgisch Staatsblad* van 24 december 1977).

Die tarieven bedragen thans

Gedeelte van het netto-aandeel	Rechte lijn en tussen echtgenoten
Van 1 tot 500.000 frank	3%
Van 500.000 tot 1 miljoen inb.	4%
Van 1 miljoen tot 2 miljoen inb.	5%
Van 2 miljoen tot 4 miljoen inb.	7%
Van 4 miljoen tot 6 miljoen inb.	10%
Van 6 miljoen tot 8 miljoen inb.	14%
Van 8 miljoen tot 10 miljoen inb.	18%
Van 10 miljoen tot 20 miljoen inb.	24%
Boven de 20 miljoen	30%

Le Ministre Régional du Budget a lui-même reconnu que pour la seule année 1992, les pertes au niveau de l'impôt des personnes physiques se chiffraient à 291 millions. Avant que d'autres régions n'établissent des taux plus compétitifs, nous devons prendre les mesures qui s'imposent.

Lorsque certaines tranches de certaines successions sont frappées d'un impôt allant jusqu'à 80%, il ne faut pas être surpris de voir se développer les ripostes légales ou illégales des contribuables. Actuellement, les donations ou dons manuels faits du vivant du testateur, les mises en société, les placements faits à l'étranger, les fraudes dans les déclarations de succession,... se développent à un point tel que les recettes fiscales provenant des droits de succession sont beaucoup trop faibles par rapport au patrimoine réel des Bruxellois.

Tout ceci sans compter le travail administratif coûteux que demande le traitement des petites successions et qui absorbe tout ou partie de son rendement.

C'est ainsi que les réformes proposées, en ce compris la fixation d'un taux maximum absolu de 50%, contribueront plus que certainement à augmenter les recettes régionales tout en humanisant la fiscalité qui frappe l'épargne de toute une vie au moment du passage du témoin à la génération suivante et tout en encourageant les citoyens à retrouver volontairement les chemins du civisme fiscal avec le sentiment de poser un acte de solidarité vis-à-vis de la société dans laquelle il vit et non de se voir, comme aujourd'hui, injustement dépouillé par cette même société.

Le Code des Droits de succession est contenu dans l'arrêté royal n° 308 du 31 mars 1936 (*Moniteur belge* du 7 avril 1936) confirmé par la loi du 4 mai 1936 (*Moniteur belge* du 7 mai 1936).

Depuis de nombreuses dispositions réglementaires et législatives ont modifié les textes initiaux.

C'est la loi du 22 décembre 1977, dans son article 29 (*Moniteur belge* 24 décembre 1977) qui fixe le taux des droits de succession et de mutation par décès.

Ces taux se montent actuellement à

Tranche de part nette	Ligne directe et entre époux
De 1 à 500.000 FB inclus	3%
De 500.000 à 1 million inclus	4%
De 1 million à 2 millions inclus	5%
De 2 millions à 4 millions inclus	7%
De 4 millions à 6 millions inclus	10%
De 6 millions à 8 millions inclus	14%
De 8 millions à 10 millions inclus	18%
De 10 millions à 20 millions inclus	24%
Au-delà de 20 millions	30%

Gedeelte van het netto-aandeel	broers/zusters	ooms/tantes neven/nichten	andere personen
Van 1 tot 500.000 frank inbegrepen	20%	25%	30%
Van 500.000 tot 1 miljoen inbegrepen	25%	100.000	30%
Van 1 tot 3 miljoen inbegrepen	35%	225.000	40%
Van 3 tot 7 miljoen inbegrepen	50%	925.000	55%
Boven de 7 miljoen	65%	2.925.000	70%
Tranche de part nette	frères/soeurs	oncles/tantes neveux/nièces	autres personnes
De 1 à 500.000 FB inclus	20%	25%	30%
De 500.000 à 1 million inclus	25%	100.000	30%
De 1 à 3 millions inclus	35%	225.000	40%
De 3 à 7 millions inclus	50%	925.000	55%
Au-delà de 7 millions	65%	2.925.000	70%

In tegenstelling met de rechten geheven op schenkingen, die tot dusver traditioneel tegen hetzelfde tarief worden bepaald, kunnen de tarieven van de rechten van successie door de Gewesten worden gewijzigd.

De rechten van successie die door de ergenamen worden betaald komen ook ten goede aan de Gewesten.

Overeenkomstig artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 (financieringswet) worden sommige belastingen geïnd door de Staat en wordt de opbrengst ervan geheel of gedeeltelijk toegewezen aan de Gewesten. In het kader van de financieringswet, zijn de Gewesten bevoegd om de bestanddelen van deze belastingen te wijzigen. Voor sommige van die belastingen zijn de Gewesten bevoegd om respectievelijk het belastingtarief en de vrijstellingen vast te stellen.

Wat de rechten van successie en van overgang bij overlijden betreft, hebben de Gewesten weliswaar geen bevoegdheid inzake de belastinggrondslag, doch hebben zij wel degelijk bevoegdheid op het gebied van de vrijstellingen en de belastingtarieven. Door van deze nieuwe gewestelijke bevoegdheid gebruik te maken zal het ongetwijfeld mogelijk zijn de werkelijkheid zoals die door de bevolking wordt beleefd beter te benaderen.

A la différence des droits de donation, qui jusqu'à présent traditionnellement étaient fixés au même taux, les taux des droits de succession peuvent être modifiés par les Régions.

Ce sont également les Régions qui bénéficient du paiement par les héritiers des droits de succession.

En effet, conformément à l'article 3 de la loi spéciale du 16 janvier 1989 (loi de financement) certains impôts sont perçus par l'Etat et le produit en est attribué, en tout ou en partie, aux Régions. Dans le cadre de la loi de financement, les Régions ont la compétence de modifier les éléments de ces impôts. Pour certains de ces impôts, les Régions sont compétentes pour fixer respectivement le taux d'imposition et les exonérations.

En ce qui concerne les droits de succession et de mutation par décès, s'il n'y a pas de compétence régionale en matière de base imposable, la compétence régionale est bien réelle en ce qui concerne les exonérations et les taux d'imposition. L'usage de ce nouveau pouvoir à un niveau régional permettra sans aucun doute plus proche de la réalité vécue par la population.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN*Artikel 1*

Dit artikel bepaalt de rechtsgrond van de ordonnantie om te beantwoorden aan de voorschriften van de wet.

Artikel 2

Het artikel voert de nieuwe voorgestelde tarieven in voor de successierechten.

Artikel 3

Het artikel voert voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de indexering in van de gedeelten van het netto-aandeel.

De bevoegdheid om de nieuwe gedeelten te berekenen wordt opgedragen aan de Regering. De indexering geschiedt jaarlijks. Zo de Regering niets doet, wordt de indexering automatisch toegepast en berekend tot op de dag van het overlijden van de decujus.

Artikel 4

Over sommige gedeelten kan een recht van meer dan 50 % worden geheven en zelfs over sommige kavels kan een recht van meer dan 50 % worden geheven, voor zover de rechten over de hele erfenis in totaal niet meer dan 50 % van de totale raming van de erfenis belopen.

COMMENTAIRE DES ARTICLES*Article 1er*

Cet article fixe la base légale de l'ordonnance pour répondre au prescrit de la loi.

Article 2

L'article instaure les nouveaux taux proposés pour les droits de succession.

Article 3

L'article instaure pour la Région de Bruxelles-Capitale, l'indexation des tranches de part nette.

Le pouvoir de calculer les nouvelles tranches est confié au gouvernement. L'indexation est annuelle. Toutefois, en cas d'immobilisme du Gouvernement, l'indexation sera automatique et calculée jusqu'au jour du décès du de cujus.

Article 4

Certaines tranches pourront subir un droit supérieur à 50% et même certains lots pourront subir un droit plus élevé que 50% pour peu que le total des droits payés sur l'ensemble de la succession ne dépasse pas 50% de l'estimation totale de ladite succession.

Jean-Pierre de CLIPPELE (F)
Stéphane de LOBKOWICZ (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

De tarieven van de rechten van successie en van overgang bij overlijden welke van kracht zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, worden vastgesteld als volgt:

Gedeelte van het netto-aandeel	Rechte lijn en tussen echtgenoten
Van 1 frank tot 1 miljoen inb.	0%
Van 1 miljoen tot 5 miljoen inb.	3%
Van 5 miljoen tot 10 miljoen inb.	5% 120.000
Van 10 miljoen tot 15 miljoen inb.	8% 370.000
Van 15 miljoen tot 20 miljoen inb.	12% 770.000
Van 20 miljoen tot 30 miljoen inb.	15% 1.370.000
Van 30 miljoen tot 40 miljoen inb.	20% 2.870.000
Boven de 40 miljoen	25% 4.870.000

Gedeelte van het netto-aandeel	broers/zusters	ooms/tantes neven/nichten	andere personen
Van 1 frank tot 1 miljoen inbegrepen	5%	10%	15%
Van 1 tot 5 miljoen inbegrepen	10% 50.000	15% 100.000	20% 150.000
Van 5 tot 10 miljoen inbegrepen	15% 450.000	20% 700.000	25% 950.000
Van 10 tot 20 miljoen inbegrepen	20% 1.200.000	25% 1.700.000	30% 2.200.000
Van 20 tot 30 miljoen inbegrepen	25% 3.200.000	30% 4.200.000	40% 5.200.000
Van 30 tot 40 miljoen inbegrepen	30% 5.700.000	35% 7.200.000	50% 9.200.000
Boven de 40 miljoen	40% 8.700.000	45% 10.700.000	60% 14.200.000

Tranche de part nette	frères/soeurs	oncles/tantes neveux/nièces	autres personnes
De 1 franc à 1 million inclus	5%	10%	15%
De 1 à 5 millions inclus	10% 50.000	15% 100.000	20% 150.000
De 5 à 10 millions inclus	15% 450.000	20% 700.000	25% 950.000
De 10 à 20 millions inclus	20% 1.200.000	25% 1.700.000	30% 2.200.000
De 20 à 30 millions inclus	25% 3.200.000	30% 4.200.000	40% 5.200.000
De 30 à 40 millions inclus	30% 5.700.000	35% 7.200.000	50% 9.200.000
Au-delà de 40 millions	40% 8.700.000	45% 10.700.000	60% 14.200.000

Artikel 3

De bedragen die als basis dienen voor de berekening van de gedeelten van het netto-aandeel waarvan sprake in het vorige artikel worden gekoppeld aan het indexcijfer der consumptieprijzen.

De Regering bepaalt telkenjare, voor 31 maart, bij in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt besluit, de nieuwe bedragen van de geïndexeerde gedeelten. De nieuwe bedragen zijn van toepassing met terugwerkung tot 1 januari.

PROPOSITION D'ORDONNANCE

Article 1^e

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39, de la Constitution.

Article 2

Les taux des droits de succession et de mutation par décès en vigueur en Région de Bruxelles-Capitale sont fixés comme suit:

Tranche de part nette	Ligne directe et entre époux
De 1 franc à 1 million inclus	0%
De 1 million à 5 millions inclus	3%
De 5 millions à 10 millions inclus	5% 120.000
De 10 millions à 15 millions inclus	8% 370.000
De 15 millions à 20 millions inclus	12% 770.000
De 20 millions à 30 millions inclus	15% 1.370.000
De 30 millions à 40 millions inclus	20% 2.870.000
Au-delà de 40 millions	25% 4.870.000

Gedeelte van het netto-aandeel	broers/zusters	ooms/tantes neven/nichten	andere personen
Van 1 frank tot 1 miljoen inbegrepen	5%	10%	15%
Van 1 tot 5 miljoen inbegrepen	10% 50.000	15% 100.000	20% 150.000
Van 5 tot 10 miljoen inbegrepen	15% 450.000	20% 700.000	25% 950.000
Van 10 tot 20 miljoen inbegrepen	20% 1.200.000	25% 1.700.000	30% 2.200.000
Van 20 tot 30 miljoen inbegrepen	25% 3.200.000	30% 4.200.000	40% 5.200.000
Van 30 tot 40 miljoen inbegrepen	30% 5.700.000	35% 7.200.000	50% 9.200.000
Boven de 40 miljoen	40% 8.700.000	45% 10.700.000	60% 14.200.000

Tranche de part nette	frères/soeurs	oncles/tantes neveux/nièces	autres personnes
De 1 franc à 1 million inclus	5%	10%	15%
De 1 à 5 millions inclus	10% 50.000	15% 100.000	20% 150.000
De 5 à 10 millions inclus	15% 450.000	20% 700.000	25% 950.000
De 10 à 20 millions inclus	20% 1.200.000	25% 1.700.000	30% 2.200.000
De 20 à 30 millions inclus	25% 3.200.000	30% 4.200.000	40% 5.200.000
De 30 à 40 millions inclus	30% 5.700.000	35% 7.200.000	50% 9.200.000
Au-delà de 40 millions	40% 8.700.000	45% 10.700.000	60% 14.200.000

Article 3

Les montants servant de référence au calcul des tranches de part nette dont question à l'article précédent sont liés à l'indice des prix à la consommation.

Chaque année, avant le 31 mars, le Gouvernement détermine par arrêté publié au *Moniteur Belge*, les nouveaux montants des tranches indexées. Les nouveaux montants sont d'application par effet rétroactif au premier janvier.

Indien de Regering niet binnen de gestelde termijnen aan dit artikel voldoet, worden de gedeelten van rechtswege geïndexeerd op de dag van het overlijden van de decujus.

Artikel 4

De som van de rechten van successie en van overgang bij overlijden mag in geen geval meer bedragen dan 50% van het totale bedrag van een erfenis.

19 april 1994.

Faute pour le gouvernement de satisfaire, dans les délais, au prescrit du présent article, l'indexation des tranches sera de plein droit au jour du décès du de cujus.

Article 4

En aucun cas, la somme des droits de succession et de mutation par décès ne peut dépasser 50% du montant total d'une succession.

19 avril 1994.

Jean-Pierre de CLIPPELE (F)
Stéphane de LOBKOWICZ (F)

1194/3411
I.P.M. COLOR PRINTING
₹02/218,68.00